

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาของการวิจัยนี้สามารถสรุปออกมาได้ 3 ส่วน คือ การวิเคราะห์พฤติกรรมการบริโภคและผลกระทบที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์กับรายจ่ายของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความยืดหยุ่นของอุปสงค์ต่อราคาของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5.1.1 พฤติกรรมการบริโภค

ผลการสำรวจพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาชายมหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำนวน 300 ราย แบ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 200 ราย (ร้อยละ 66.7) และนักศึกษาระดับปริญญาโท 100 ราย (ร้อยละ 33.3) พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุ 18 – 22 ปี (ร้อยละ 63.3) มีรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/เดือน ระหว่าง 10,001-20,000 บาท และแหล่งที่มาของค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายอื่นๆ เกี่ยวกับการศึกษานักศึกษาปริญญาตรีมาจากพ่อแม่ผู้ปกครอง (ร้อยละ 73) นักศึกษาระดับปริญญาโทมาจากรายได้ของตนเอง (ร้อยละ 59) เริ่มดื่มแอลกอฮอล์เมื่ออายุครั้งแรกเมื่ออายุ 18 – 19 ปี (ร้อยละ 39.3) สาเหตุที่สำคัญที่ดื่มสุราครั้งแรก คือ เพื่อนชักชวน (ร้อยละ 68.7) สาเหตุที่ยังดื่มสุราอยู่คือ ยังมีความจำเป็นต้องดื่มในงานสังคม (ร้อยละ 44) และมีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์มากถึง ร้อยละ 74.3

พฤติกรรมการบริโภคของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาระดับปริญญาตรีนิยมดื่มเบียร์ (ร้อยละ 50) นักศึกษาระดับปริญญาโทนิยมดื่มสุรา (ร้อยละ 58) ถ้านักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจะนิยมบริโภคสุรามากที่สุด (ร้อยละ 48) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ความถี่ในการดื่ม คือนานๆ ครั้ง (ร้อยละ 45.7) เสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยระหว่าง 0 – 500 บาท/เดือน ใช้ค่าใช้จ่ายซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยเดือนละ 866.10 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.66 ของรายได้เฉลี่ยของครัวเรือน/เดือน ซึ่งรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 32,593.33 บาท/เดือน

ปริมาณแอลกอฮอล์(กรัม) ที่ดื่มเฉลี่ยต่อครั้ง เท่ากับ 127.44 กรัม มีผู้บริโภคนแอลกอฮอล์มากกว่า 80 กรัมต่อครั้ง ร้อยละ 44.3 ซึ่งเป็นปริมาณแอลกอฮอล์ที่ทำให้มีความเสี่ยงในการเป็นโรคตับแข็ง ถ้าดื่มติดต่อกันเป็นระยะเวลา 5-8 ปี ส่วนช่วงปริมาณแอลกอฮอล์(กรัม) ที่ดื่ม/ครั้งที่นิยมดื่มมากที่สุด ระหว่าง 31- 80 กรัม/ครั้ง (ร้อยละ 40.3) กลุ่มตัวอย่างทราบว่า การดื่มแอลกอฮอล์มีความเสี่ยงเป็นโรคตับแข็ง(ร้อยละ 64.7) และมีกลุ่มตัวอย่างที่ทราบแต่ยังบริโภคแอลกอฮอล์มากกว่า 80 ครั้งอยู่ร้อยละ 27.67

การหาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สะดวกมากสามารถเดินหรือขับรถไปซื้อได้ในระยะเวลาอันสั้น(ร้อยละ 92.7) โดยใช้เวลาเดินทางไปซื้อหรือดื่มสุราระหว่าง 6-10 นาที (ร้อยละ 38) สถานที่ที่นิยมดื่มมากที่สุดคือ ผับ/เชค/คาราโอเกะ(ร้อยละ 31.7) สถานที่ที่นิยมไปซื้อสุรามากที่สุด คือ ร้านขายของชำ/ร้านค้า (ร้อยละ 32)

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 1 ปี กลุ่มตัวอย่างที่เจ็บป่วยจากการดื่มแอลกอฮอล์มีประมาณร้อยละ 8 ค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย 133.33 บาท/ครั้ง กลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแอลกอฮอล์(ร้อยละ 6) ส่วนใหญ่ประสบอุบัติเหตุเฉลี่ยจำนวน 1 ครั้ง ค่าเสียหายและค่ารักษาพยาบาลเฉลี่ย 4,300 บาท/ครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากเมาแล้วขับ(ร้อยละ 77.3) และกลุ่มตัวอย่างเคยถูกตรวจวัดแอลกอฮอล์(ร้อยละ 7) การดื่มแอลกอฮอล์ยังเป็นสาเหตุให้ขาดเรียน/ขาดงาน(ร้อยละ 36.7) จำนวนวัน โดยเฉลี่ย 1.28 วัน/เดือน

5.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออุปสงค์ โดยพิจารณาจากค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งปัจจัยที่อธิบายแบบจำลองได้ดี มีทั้งหมด 8 ตัว คือ ราคาของเครื่องดื่ม ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (cc) ที่ดื่ม/เดือน พบว่ามีความสัมพันธ์กับรายจ่ายการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในทิศทางเดียวกัน ปริมาณแอลกอฮอล์ (กรัม) ที่ดื่ม/ครั้ง ค่าเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุเมาแล้วขับครั้งล่าสุด พบมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในทิศทางตรงกันข้ามกัน ส่วนตัวแปรหุ่นได้แก่ ระดับการศึกษาอธิบายได้ว่าถ้าเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีรายจ่ายการดื่มสุราเฉลี่ยจะต่ำกว่านักศึกษาระดับปริญญาโทเท่ากับ 819.97 บาท/เดือน ความสะดวกในการหาซื้อ/ดื่ม ถ้าผู้บริโภคมีความสะดวกในการหาซื้อ/ดื่มสุรา ค่าใช้จ่ายในการดื่มสุราเฉลี่ยจะต่ำกว่าผู้บริโภคที่ไม่มีความสะดวกในการหาซื้อ/ดื่มเท่ากับ 467.24 บาท/

เดือน ทศนคติเรื่องการเพิ่มภาษี ถ้าผู้บริโภคมีทัศนคติว่าเมื่อเพิ่มภาษีสุราจะทำให้การบริโภคสุราลดลงมีค่าใช้จ่ายในการดื่มสุราเฉลี่ยต่ำกว่าผู้บริโภคที่คิดว่าการเพิ่มภาษีสุราไม่มีผลต่อการบริโภคสุราแต่อย่างใดเท่ากับ 605.53 บาท/เดือน และความรู้เรื่องการบริโภคสุราที่มีแอลกอฮอล์จำนวนมากกว่า 80 กรัม/วัน เป็นระยะเวลาที่ดื่มมานานกว่า 5-8 ปี จะมีความเสี่ยงในการเป็นตับแข็ง การศึกษาชิ้นนี้พบว่าถ้าผู้ดื่มสุราทราบว่ามีความเสี่ยงในการเป็นตับแข็งรายจ่ายการดื่มสุราเฉลี่ยต่ำกว่าผู้ดื่มสุราที่ไม่ทราบว่าการดื่มสุรามีความเสี่ยงในการเป็นตับแข็งเท่ากับ 1412.82 บาท/เดือน

2) ผลการวิเคราะห์โดยการทดสอบไคสแควร์(Chi-square Test)

ทดสอบค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่แสดงพฤติกรรมกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ 3 ตัว คือ ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณแอลกอฮอล์ (กรัม) ที่ดื่ม/ครั้ง และปริมาตรเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (cc.) ที่ดื่ม/ครั้ง กับปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์ต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ ระดับการศึกษา ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม ทศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษีต่อการบริโภคสุราและ ความรู้เรื่องการบริโภคสุราที่มีแอลกอฮอล์มีความเสี่ยงต่อการเป็นตับแข็ง ผลการศึกษาสรุปได้ดังตารางที่ 5.1

2.1) ความถี่ในการดื่ม จากการใช้สถิติทดสอบไคสแควร์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการดื่มและปัจจัยต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่ม ได้แก่ ระดับการศึกษา ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม และที่สำคัญคือทัศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษีทำให้ลดปริมาณการบริโภคลง ดังนั้น ถ้าเพิ่มภาษียังก็สามารถลดความถี่ในการบริโภคได้ เพราะทัศนคติเรื่องการเพิ่มภาษีสุรามีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่มสุรา

สิ่งที่น่าสนใจที่สุดคือ หากผู้ดื่มสุราอยู่ใกล้ร้านจำหน่ายสุรา/ร้านอาหาร/สถานบันเทิง ความถี่ในการดื่มสุราจะมากขึ้น แสดงว่าความสะดวกในการหาซื้อสุรามีผลต่อจำนวนครั้งในการดื่มสุรา แต่ในสมการรายจ่ายค่าสุรากลับริมาณความสะดวกในการซื้อหาสุราไม่มีผลต่อค่าใช้จ่ายด้านสุรา

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่ม ได้แก่ ความรู้เรื่องความเสี่ยงในการเป็นมะเร็งตับ ไม่มีความสัมพันธ์ อาจเนื่องมาจากผู้บริโภคแอลกอฮอล์ไม่คิดว่าการดื่มสุราบ่อยครั้งในปริมาณที่น้อยจะไม่เสี่ยงต่อการเป็นมะเร็ง

ตารางที่ 5.1 ค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรที่แสดงพฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์กับปัจจัยต่างๆ

ตัวแปร	ความถี่ในการดื่ม (ครั้ง/เดือน)		ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม/ครั้ง)		ปริมาตรเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์(cc/ครั้ง)	
	Pearson Chi-square	Asymp. Sig (2-sided)	Pearson Chi-square	Asymp. Sig (2-sided)	Pearson Chi-square	Asymp. Sig (2-sided)
ระดับการศึกษา	4.541	0.033*	0.678	0.410	2.218	0.330
ความสะดวกในการซื้อ/ดื่มสุรา	19.585	0.000*	8.704	0.003*	1.281	0.527
ทัศนคติการเพิ่มภาษี	7.404	0.007*	4.705	0.030*	1.045	0.593
ความเล็งเห็นการเป็นต้นแบบ	0.149	0.699	0.818	0.366	2.185	0.335

* มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ที่มา : จากการคำนวณ ตารางที่ 4.9-4.20 (รายละเอียดในภาคผนวก)

2.2) ปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม)/ครั้ง จากการใช้สถิติทดสอบไคสแควร์การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(กรัม)/ครั้ง และปัจจัยต่างๆ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(กรัม)/ครั้ง ได้แก่ ความสะดวกในการไปซื้อ/ดื่มสุรา และทัศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้น ถ้าเพิ่มภาษีก็สามารถลดปริมาณแอลกอฮอล์(กรัม)ที่ดื่ม/ครั้งเพราะทัศนคติเรื่องการเพิ่มภาษีสุรามีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์(กรัม)ที่ดื่ม/ครั้ง

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(กรัม)/ครั้ง คือ ระดับการศึกษา และความรู้เกี่ยวกับความเล็งเห็นเป็นมะเร็งต้น ปัจจัยระดับการศึกษาที่มีผลต่อรายจ่ายค่าสุราในแบบจำลองกลับไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม/ครั้ง และปัจจัยอายุของผู้บริโภคก็ไม่มีผลเช่นกัน

สรุปได้ว่า ไม่ว่าจะป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหรือปริญญาโท มีอายุมากหรือน้อยก็ไม่มี ความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม)/ครั้ง

2.3) ปริมาตรเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(cc)/ครั้ง จากการใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(cc)/ครั้งและปัจจัยต่างๆ พบว่า ไม่มีปัจจัยที่ มีความสัมพันธ์กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(cc)/ครั้ง ที่ระดับนัยสำคัญ เท่ากับ 0.05

5.1.3 การวิเคราะห์ความยืดหยุ่นของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ออัตราภาษี

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 4 ประเภท ได้แก่ สุราสี เบียร์ สุราขาว และ ไวน์คูลเลอร์ ได้ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 ความยืดหยุ่นของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท

ประเภทแอลกอฮอล์	ค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์
1. สุราสีไทยในประเทศ/ต่างประเทศ	
- สุราสีไทย/ระดับประหยัด	-1.576
- สุราสีระดับมาตรฐาน	-0.950
- สุราสีระดับพิเศษ	-0.796
2. เบียร์	
- เบียร์ระดับประหยัด	-0.902
- เบียร์ระดับมาตรฐาน/พิเศษ	-0.576
3. สุราขาว	-0.171
4. ไวน์คูลเลอร์	-0.036

ที่มา : จากการคำนวณ (ตารางที่ 4.21-4.22)

จากการศึกษาอุปสงค์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า สุราสีไทย/ระดับประหยัด มีความยืดหยุ่นมากกว่า 1 หมายความว่า ปริมาณการบริโภคสุราสีไทย/ระดับประหยัดจะลดลงเป็น เปอร์เซ็นต์มากกว่าเปอร์เซ็นต์ราคาสุราสีไทย/ระดับประหยัด ถือได้ว่าอุปสงค์สุราสีไทย/ระดับประหยัด มีความยืดหยุ่นมาก เนื่องมาจากสามารถหาสินค้าทดแทนสุรากลุ่มนี้ได้มาก และในกลุ่มสุราสี สุราสี

ระดับพิเศษ(ราคาต่อขวดแพงที่สุด) จะมีค่าความยืดหยุ่นน้อยที่สุด น้อยกว่าสุราสีระดับมาตรฐาน เพราะว่าราคาสุราสีระดับพิเศษโดยปกติสูงมากอยู่แล้วเมื่อเพิ่มภาษีก็ทำให้ราคาเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก เมื่อคิดเป็นสัดส่วนเปรียบเทียบกับราคาเดิม เช่นเดียวกับเบียร์ระดับมาตรฐาน/พิเศษ ที่มีความยืดหยุ่นน้อยกว่าเบียร์ระดับประหยัด ส่วนสุราขาวและไวน์คูลเลอร์มีความยืดหยุ่นน้อยกว่ากลุ่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่น อาจเนื่องมาจากกลุ่มผู้บริโภคสุราขาวดื่มสุราขาวจนคิดเป็นนิสัย ส่วนไวน์คูลเลอร์มีความยืดหยุ่นน้อยที่สุดนั้น อาจมาจากผู้บริโภคคิดว่าสินค้าราคาถูกอยู่แล้ว และหาสินค้าอื่นทดแทนได้ยากเป็นความจงรักภักดีในยี่ห้อมากกว่า เมื่อเพิ่มภาษีจึงมีผลให้ปริมาณการบริโภคลดลงน้อยมาก

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาในบทที่ 4 สามารถแบ่งข้อเสนอแนะเรื่องนโยบายลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ดังนี้

5.2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์ต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1) จากการศึกษาโดยใช้ Chi-square Test พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีทั้งหมด 4 ปัจจัย แบ่งเป็น

1.1) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความถี่ในการดื่ม ได้แก่ ระดับการศึกษา ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม และทัศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษี

1.2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(กรัม)/ครั้ง ได้แก่ ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม และทัศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษี

1.3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(cc)/ครั้ง พบว่า ปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปรได้แก่ ระดับการศึกษา ความสะดวกในการซื้อหรือดื่ม ทัศนคติที่มีต่อการเพิ่มภาษีต่อการบริโภคสุราและความรู้เรื่องการบริโภคสุราที่มีแอลกอฮอล์จำนวนมากมีความเสี่ยงเป็นต้นแข็ง ไม่มีความสัมพันธ์กับปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(cc)/ครั้ง แต่อย่างใด

นโยบายลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นำมาใช้ต้องพิจารณาก่อนว่ามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคในเรื่องใด ถ้าต้องการลดทั้งความถี่ในการดื่ม และปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม (กรัม)/ครั้ง ก็ต้องใช้มาตรการที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความสะดวกในการเดินทางไปซื้อ/ดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีนโยบายเพิ่มความไม่สะดวกในการหาซื้อ หรือดื่มสุรา เพื่อให้

ต้นทุนค่าเวลาของผู้บริโภคสูงขึ้น เพราะราคาเต็ม (full price) ที่ผู้บริโภคจ่ายเท่ากับ ราคาตัวเงินของ เครื่องดื่ม + เวลาในการซื้อ และมาตรการทางด้านภาษีและราคา จากผลการศึกษาถ้าเพิ่มภาษีก็สามารถ ลดความถี่ในการบริโภคและปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่ม(กรัม)/ครั้ง ได้

2) จากผลการศึกษาโดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มี 8 ปัจจัย คือ ระดับการศึกษา ราคาของเครื่องดื่ม ปริมาตรเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (cc) ที่ดื่ม/เดือน ปริมาณแอลกอฮอล์ (กรัม) ที่ดื่ม/ครั้ง ความสะดวกในการเดินทางไปซื้อ/ดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดต่อการเพิ่มภาษี ความรู้เรื่องปริมาณการ บริโภคแอลกอฮอล์ที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นตับแข็ง และค่าเสียหายที่เกิดจากอุบัติเหตุมาแล้วซ้ำครั้ง ล่าสุด ดังนั้น ปัจจัยที่ทัศนคติเรื่องการเพิ่มภาษี มีผลทำให้นักศึกษาที่มีทัศนคติว่าเมื่อเพิ่มภาษีสุราจะทำให้ การบริโภคสุราลดลงค่าใช้จ่ายในการดื่มสุราเฉลี่ยจะต่ำกว่าผู้บริโภคที่คิดว่าการเพิ่มภาษีสุราไม่มีผลต่อ การบริโภคสุรา สรุปได้ว่าเมื่อเพิ่มภาษีทำให้ราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้นทำให้ค่าใช้จ่ายในการดื่ม สุราลดลง การเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตจะทำให้ผู้ดื่มสุราเป็นประจำในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย กลุ่มวัยรุ่น/ นักศึกษาซึ่งเป็นนักดื่มหน้าใหม่ ลดปริมาณการดื่มสุราลงได้ เนื่องจากคนสองกลุ่มนี้เมื่ออัตราภาษี เพิ่มขึ้นราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้นมากถ้าเปรียบเทียบกับรายได้ที่น้อยหรือมีจำกัด และกลุ่ม นักศึกษาที่ไม่มีรายได้อาจของตนเอง ก็สามารถลดอัตราการเพิ่มของนักดื่มหน้าใหม่ได้ ในระยะยาวการดื่ม สุราทั่วประเทศจะลดลงได้

5.2.2 มาตรการทางด้านภาษีและราคา

จากการประมาณค่าความยืดหยุ่นต่อราคาของอุปสงค์เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดต่างๆ พบว่า สุราสีในประเทศ/ต่างประเทศ และเบียร์ มีความยืดหยุ่นต่อราคาสูง การขึ้นภาษีจะลดการบริโภค และความสูญเสียจากการบริโภคได้ และจากงานวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(2548) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทสามารถทดแทนกัน ได้ดี หากขึ้นภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดเดียว ผู้บริโภคจะหันไปบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดอื่นแทน ดังนั้น การขึ้นอัตราภาษีสรรพสามิต เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องขึ้นทุกชนิดพร้อมๆ กัน

ส่วนความยืดหยุ่นของสุราขาวและไวน์คูลเลอร์ มีค่าน้อยเมื่อเทียบกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประเภทอื่น ดังนั้น การขึ้นภาษีสุราขาวจะต้องเก็บภาษีในอัตราสูงกว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่น เนื่องจากปัจจุบันมีราคาถูกกว่าสุราสี ทั้งๆ ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์หรือคิกรีกี้ใกล้เคียงกัน

อัตราภาษีในปัจจุบันจะกำหนดจาก ปริมาณแอลกอฮอล์(บาทต่อ 1 ลิตรของแอลกอฮอล์ บริสุทธิ์) หรือ มูลค่า (บาท ต่อร้อยละของราคาขาย ณ หน้าโรงงาน) ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่า อย่างไรสูงกว่ากัน จึงควรมีการกำหนดอัตราภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีปริมาณแอลกอฮอล์สูงใน อัตราที่ก้าวหน้า เพราะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีดีกรีแรงๆ จำพวกสุราสีและสุราขาว มีปริมาณแอลกอฮอล์ สูง ทำลายสุขภาพของประชาชนมาก เกิดผลกระทบต่อภายนอกมากทำให้เกิดต้นทุนทางสังคมสูง เช่น อุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยจากการดื่มสุรามาก การขาดเรียน/ขาดงาน ดังนั้น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพมากก็ควรจะต้องจ่ายภาษีมาก และในลักษณะ อัตราที่ก้าวหน้าด้วย

อย่างไรก็ตามอัตราภาษีจะต้องไม่สูงจนก่อให้เกิดการลักลอบค้าสุราเถื่อนหรือดื่มสุราเถื่อน อย่างกว้างขวาง ซึ่งมาตรการทางกฎหมายเหล่านี้จะใช้อย่างได้ผลนั้น คงต้องขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกรมสรรพสามิต และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องมีแรงจูงใจที่ตรวจจับผู้กระทำความผิด กฎหมาย โดยนำเงินภาษีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สามารถจัดเก็บได้เพิ่มขึ้นสร้างกลไกการตรวจสอบ เช่น ในห้องครัวปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในการชี้แหล่งผู้กระทำความผิด เจ้าหน้าที่ตำรวจ และสรรพสามิต ได้เบียดเบียนและรางวัลนำจับผู้ลักลอบผลิตและค้าสุราเถื่อน เป็นต้น

5.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

1) จากการศึกษาทำให้ทราบปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อรายจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่จากวิเคราะห์ การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปร รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับ รายจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งนี้ ผลที่ออกมาไม่สอดคล้องกับแนวคิดทางทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับ ความสัมพันธ์ระหว่างรายจ่ายในการบริโภคกับรายได้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาไม่ทราบรายได้ที่แท้จริง ของครอบครัวตนเองหรือทราบแต่ไม่ได้เป็นผู้หารายได้เอง ดังนั้น ควรตระหนักถึงประเด็นดังกล่าวใน การศึกษาครั้งต่อไป

2) ในการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมแบบสอบถามจากนักศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 300 ราย มี ผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายประเภท แต่สมการรายจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสมการรวม ของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกประเภท

3) สมการอุปสงค์เพื่อหาความยืดหยุ่นต่อราคาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทนั้น ในสุรา
ขาวและไวน์กลูเลออร์มีจำนวนตัวอย่างน้อย เนื่องจากมีนักศึกษานิยมดื่มน้อย ดังนั้น ความยืดหยุ่นที่ได้
จากกลุ่มตัวอย่างอาจใช้แทนประชากรนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้อย่างไม่สมบูรณ์

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved